

FLORON-nieuws

Adres van alle auteurs: Stichting FLORON, postbus 9514, 2300 RA Leiden;
e-mail: floron@floron.leidenuniv.nl

Een landdekkend florabestand in zicht

Wout J. van der Slikke

Het afgelopen jaar is voor FLORON niet eenvoudig geweest. Het wegvallen van een aanzienlijk deel van de verwachte geldstromen door bezuinigingen bij de financiers had flinke gevolgen. Het betekende onder meer een sterke afname van de beschikbare tijd voor werkzaamheden rond gegevensverwerking en het beheer van de floradatabank. Ook de ondersteuning van de vrijwilligersprojecten kwam onder druk te staan. Door een deel van de eigen reserve van de Stichting aan te wenden voor werkzaamheden rond onze vrijwilligersprojecten en door de grote inzet van vrijwilligers, districtscoördinatoren en medewerkers van het Landelijk Bureau kon desondanks in 2003 veel werk worden verzet. In deze bijdrage een eerste blik op enkele resultaten.

Aanvulling van FlorBase

Evenals voorgaande jaren hebben we een flinke aanvulling van de landelijke floradatabank FlorBase¹ gerealiseerd. De laatste jaren bestaat deze aanvulling primair uit de gegevens van de vrijwilligersprojecten uit het voorgaande jaar. De gezamenlijke inspanningen van floristen waren in 2002 goed voor ongeveer 260.000 waarnemingen, die we eind 2003 na verwerking en controle aan FlorBase hebben toegevoegd. Financiering voor het ontsluiten van omvangrijke gegevensbestanden van derden, zoals provincies en terreinbeheerders was er helaas niet. Ten gevolge van de teruggelopen financiering is hier de laatste jaren een toenemende achterstand ontstaan. Wel konden we naast de gegevens uit onze vrijwilligersprojecten ook enkele kleinere gegevensbestanden opnemen, zoals de gegevens uit losse inventarisatieopdrachten van FLORON in 2002 en het Meetnet Zoete Rijkswateren.

Met deze toevoegingen komt het totaal aan vondsten in de meest recente versie van FlorBase (versie 2K; 1975–2002) op circa 9,1 miljoen records. Als herhaalde (verscheidene jaren) en dubbele (verschillende bronnen) waarnemingen buiten beschouwing worden gelaten, dan blijven er ruim 5,3 miljoen vondsten over. Figuur 1 geeft de ruimtelijke verdeling van deze floristische gegevens weer.

Voortgang Witte Gebieden Plan

Het Witte Gebieden Plan (WGP), dat sinds het jaar 2000 loopt, is er op gericht inventarisaties bij voorrang in slecht onderzochte gebieden te laten verrichten.² Veel waarnemingen uit de laatste jaren zijn dan ook zeer waardevolle aanvullingen op de tot nu toe beschikbare informatie. Zo konden we het afgelopen jaar veel vondsten uit Flevoland toevoegen (Fig. 2), een regio waarvan tot nu toe relatief

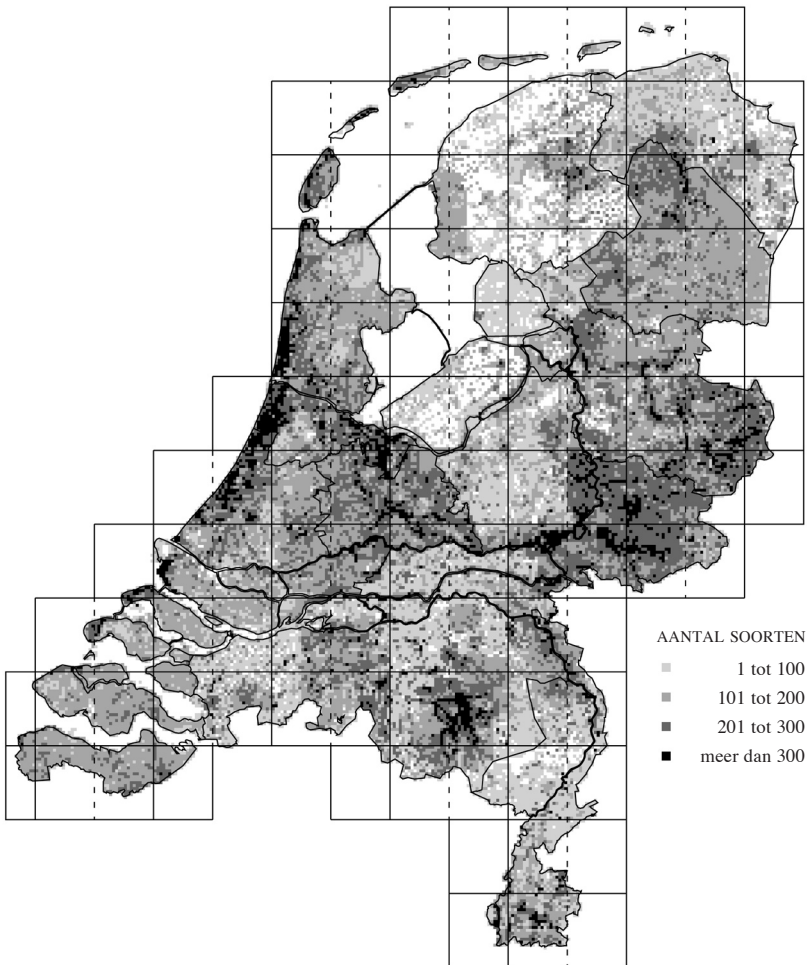

Fig. 1. Aantal soorten per kilometerhok volgens FlorBase-2K (1975–2002).

weinig floragegevens bekend waren. In mindere mate geldt dit ook voor Groningen en Midden-Limburg. In 2003 werden in vergelijking met andere jaren opvallend veel gegevens verzameld in Friesland en de Noordoostpolder, twee andere aandachtsgebieden uit het WGP. Deze gegevens worden op dit moment verwerkt en zullen naar verwachting eind dit jaar in FlorBase worden opgenomen.

Bijzondere vondsten in nog slecht onderzochte hokken

In voorgaande jaren is al gebleken, dat ook binnen kilometerhokken die voor het WGP zijn onderzocht regelmatig leuke vondsten worden gedaan.³ De recent toegevoegde gegevens maken duidelijk dat dit in 2002 niet anders is geweest.

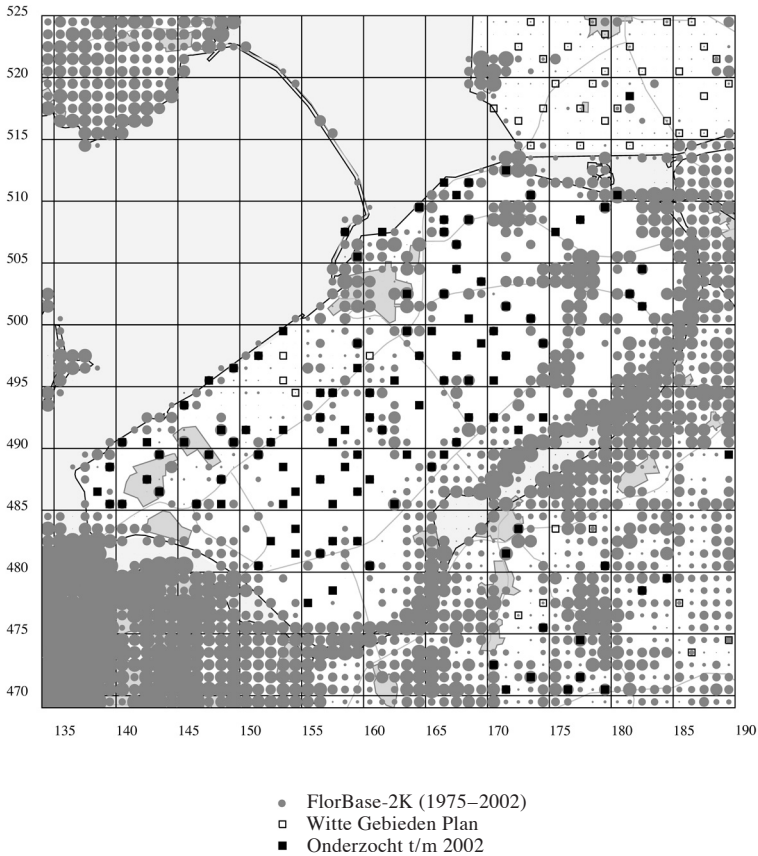

Fig. 2. Stand van zaken van het FLORON Witte Gebieden Plan in en rond Flevoland na verwerking van de gegevens uit de eerste 3 jaar van het project (2000, 2001 en 2002). N.B.: Gegevens uit 2003 zijn nog niet in de figuur verwerkt (zie voor recente info onze website: <http://www.floron.nl>).

Tijdens inventarisaties voor het WGP zijn circa 90 verschillende Rode-Lijstsoorten aangetroffen met in totaal zo'n 400 vondsten. Een kleine greep uit de opmerkelijke waarnemingen, waarvan enkele al eerder zijn gepubliceerd.⁴ Van de twee zwaarste categorieën van Rode-Lijstsoorten ('Ernstig Bedreigd' en 'Bedreigd') konden 18 soorten worden genoteerd. Enkele daarvan, zoals Bolderik (*Agrostemma githago*), Muurbloem (*Erysimum cheiri*), Gipskruid (*Gypsophila muralis*) en Kartuizer anjer (*Dianthus carthusianorum*) zijn vondsten van verwilderde, uitgezaaide of aangeplante exemplaren. Het merendeel van de waarnemingen gaat echter terug op spontane vestiging. Daaronder zijn vondsten van onder meer Valkruid (*Arnica montana*), Kleine wolfsmelk (*Euphorbia exigua*), Duits viltkruid (*Filago vulgaris*), Oeverkruid (*Littorella uniflora*), Waterlobelia (*Lobelia dortmanna*),

Grote wolfsklauw (*Lycopodium clavatum*), Grote bremraap (*Orobanche rapumgenistae*), Wilde tijm (*Thymus serpyllum*), Handjesereprijs (*Veronica triphyllos*) en Knikbloem (*Chondrilla juncea*). Van de minder zware categorieën ‘Kwetsbaar’ en ‘Gevoelig’ zijn uiteraard nog meer meldingen binnengekomen. Koplopers daarbij zijn Kamgras (*Cynosurus cristatus*), Dwergviltkruid (*Filago minima*), Gewone agrimonie (*Agrimonia eupatoria*), Korenbloem (*Centaurea cyanus*), Kleine zonnedauw (*Drosera intermedia*), Stekelbrem (*Genista anglica*) en Veldgerst (*Hordeum secalinum*), die allemaal in 10 of meer kilometerhokken van de WGP-selectie werden gevonden.

Extra inspanning in laatste jaar WGP

Los van bovenstaande bijzondere waarnemingen, betekent vrijwel elke vondst gedaan in het kader van het WGP een aanvulling op het verspreidingsbeeld van de betreffende soort. Voor veel waarnemers vormt dit gegeven een extra stimulans tot inventarisaties in het witte gebied; temeer daar we ons nu landelijk op een selectie van deze hokken concentreren. Het vele werk van de afgelopen jaren komt ook op het overzicht van onderzochte km-hokken steeds duidelijker in beeld. Op onze website (<http://www.floron.nl>) is binnenkort de laatste stand van zaken te zien wat betreft de vorderingen van het WGP. Met het laatste jaar van het WGP nog voor de boeg komt het landdekkend florabestand in zicht.⁵ Voor de meeste aandachtsgebieden hebben we goede hoop dat we de doelen van 4 jaar geleden kunnen halen. Voor Midden-Limburg en de Noordoostpolder moeten we onze ambities wellicht wat bijstellen en ook Friesland blijft ondanks de vele inspanningen een grote uitdaging. We hopen in elk geval dat we komend veldseizoen, als laatste jaar van het WGP, met z'n allen een extra inspanning kunnen leveren om in 2005 een landdekkend bestand te realiseren. Uw inventarisatiewerk daarvoor wordt zeer gewaardeerd!

Floristen die afgelopen jaren al aan het WGP hebben bijgedragen weten daarvoor de weg te vinden. Ook nieuwe belangstellenden zijn hartelijk welkom en kunnen zich via het Landelijk Bureau van FLORON melden om aan het WGP deel te nemen. In nauw overleg met de districtscoördinator kunnen we dan nagaan waar uw inventarisatieonderzoek het komende seizoen het best kan worden ingezet.

1. De landelijke floradatabank FlorBase bevat verspreidingsgegevens van vaatplanten vanaf 1975 op 1 × 1 km-hokniveau. De gegevens zijn afkomstig van floristen, provincies, terrein-beherende organisaties en onderzoeksinstituten.
2. C.L.G. Groen & W.J. van der Slikke. Naar een landsdekkend Florabestand. *Gorteria* 26: 40–48.
3. W.J. van der Slikke & C.L.G. Groen. Uitbreiding van de landelijke floradatabank FlorBase, afname van witte hokken. *Gorteria* 29: 17–22.
4. R. van der Meijden, W.J. Holverda, R.C.M.J. van Moorsel & W.J. van der Slikke. 2003. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 2001 en 2002. *Gorteria* 29: 134–154.
5. Voor het WGP zijn bij voorrang te inventariseren km-hokken geselecteerd, die de landelijke floradatabank FlorBase (gegevens vanaf 1975) zo aanvullen, dat na afronding van dit project van elk uurhok (5 × 5 km) tenminste 4–6 km-hokken goed zijn onderzocht.